

DORADZTWO

ROLNICZE

NR. 12

DWUTYGODNIK

15.VI.1991r.

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W GRABANOWIE

TELEFON: BIAŁA PODLASKA 4337-92, 4338-66, 4381-98 TELEX: 863330

JAK ZWALCZYĆ STONKE ZIEMNIACZANA

Ciepłe i suche zimy jakie były w ostatnich latach znacznie zwiększyły ilość stonki ziemniaczanej na plantacjach ziemniaka. W tym roku możemy także spodziewać się dużej ilości tego szkodnika, dlatego też należy odpowiednio przygotować się do jej zwalczania.

Należy kupić jeden z następujących preparatów do opryskiwania.

Preparat	Dawka na ha 1 lub kg
* Cymbusz 10 EC	0,25-0,3
* Decis 25 EC	0,3-0,35
* Ekalux 25 EC	0,75-1,0
* Fastac 10 EC	0,08-0,1
* Hostathion 40 EC	0,9
* Karate 25 EC	0,2-0,3
* Marshal 25 EC	1,0-1,5
* Ripcord 10 EC	0,25-0,3
* Sherpa 10 EC	0,25-0,3
* Sumi Alpha 5 EC	0,25
* Sumicidin 20 EC	0,3-0,4
* Zolone 35 EC	1,5-2
* Zolone 30 EC	2

W/w preparaty są najczęściej używane, ponadto na stonkę stosuje się też: Bancol 50 WP, chloromacyd, Cyperkil 25 EC, Decisquick 0,3, Fozamet, Ipofos, Nomolt 15 SC, Propotox M płynny, Gama-karbatox zawiesziny, Metofos płynny.

Wychodzenie chrząszczy zimowych następuje po okresie ciepłej pogody (przez tydzień temp. dobową 14-15°C). Chrząszcze te zwalczamy na odmianach bardzo wczesnych i wczesnych oraz podczas masowego wystąpienia. Larwy zwalczamy w okresie gdy większość z nich jest w stadium L, tzn. osiąga wielkość ziarna peluszeki.

Preparaty które oznaczono gwiazdką najlepiej działają w temp. poniżej 20°C, dlatego opryskiwanie powinno być wykonane rano lub wieczorem. Należy pamiętać także o okresie prewencji dla pszczoł który wynosi najczęściej 3 do 4 godzin. Należy dokładnie zapoznać się z instrukcją stosowania danego środka podaną na opakowaniu.

Jednym z nowych preparatów jest Novodor TM. Jest to preparat biologiczny uzyskany z niedawno odkrytego szczepu *Bacillus thuringiensis*. Preparat ten jest nieszkodliwy dla pszczoł, pożytecznych owadów, ptaków, ssaków i ryb. Larwa stonki po spożyciu preparatu przestaje żerować i nie wyrządza szkód, ale śmierć następuje dopiero po kilku dniach. Dawka Novodoru wynosi 2 - 4 l na ha w zależności od stadium larwalnego (L₁-2 l, L₂-4 l). Dostarczany on jest w plastikowych kartridżach o pojemności 5 l.

inż. A. Matuszewski

PASZE Z POMOCY EWG

Jednym z warunków zwiększenia opłacalności tuczu trzody chlewnej jest racjonalne żywienie, polegające na dostarczeniu w paszy, oprócz energii, odpowiedniej ilości białka, aminokwasów, soli mineralnych i witamin. Aby uzyskać określone efekty w postaci wyższych, dziennych przyrostów masy ciała i skrócenia okresu tuczu, żywienie oparte o pasze gospodarskie, należy uzupełnić koncentratami wysokobiałkowymi.

Do Polski, w ramach pomocy EWG, dostarczane są superkoncentraty: Grower - dla warchlaków, T - dla tuczników, L - dla loch próśnych i karmiących oraz pełnoporcjowa mieszanka Prestarter - dla prosiąt ssących do 6 tygodnia życia. Superkoncentraty zawierają 45 % białka ogólnego pełny zestaw witamin i niezbędne składniki mineralne. Przy ich pomocy można w każdym gospodarstwie sporządzić pełnoporcjowe pasze, przystosowane do wszystkich faz tuczu. Podstawę tych pasz mogą stanowić zboża, ziemniaki, buraki, CCM i inne.

Barówno łatwo jest sporządzić z 10% udziałem superkoncentratu, mieszankę pełnoporcjową, zawierającą w 1 kg 1,1 jednostki owsianej i 130g białka ogólnego strawnego. Przykłady takich mieszanek:

I superkoncentrat T - 10%
śruta jęczmienna - 82%
śruta z bobiku - 8%

II superkoncentrat T - 10%
śruta jęczmienna - 80%
śruta z grochu - 10%

III superkoncentrat T - 10%
śruta jęczmienna - 34%
śruta z pszenżyta - 40%
otrąby pszenne - 10%
śruta z grochu - 6%

Mieszanka Prestarter jest paszą pełnoporcjową, nie wymagającą uzupełnienia innymi preparatami. Podaje się ją prosiątom od 10-14 dnia życia do odsadzenia. Ilość zadawanej paszy wynosi od 0,05 kg w trzecim tygodniu życia do 0,3 kg w 6 tygodniu. Łączna ilość Prestarteru na 1 prosię w okresie odchowu wynosi 5 kg.

Prestarter wpływa na:
- szybsze przyzwyczajenie się prosiąt do mieszanki i wyższe spożycie paszy
- wyższe przyrosty wagowe w okresie odchowu
- wyższą masę ciała prosiąt w dniu odsadzenia
- lepszą kondycję prosiąt
- niższe upadki.

Przez cały okres odchowu, prosięta powinny mieć stały dostęp do czystej wody, w dostatecznych ilościach.

mgr inż. Cz. Mirczewska

PASIEKA W CZERWCU...

W miesiącu czerwcu rodziny pszczoły są u szczytu swego rozwoju. W tym czasie często występuje nastrój rojowy i rójka pszczoł. Rójka chociaż jest to naturalny proces powiększania liczby rodzin pszczelich w praktyce pasiecznej nie zawsze jest pożądany. W naszych warunkach użytkowych rójka obniża zbiory miodu i dlatego pszczelarze stosują różne zabiegi przeciwdziałające powstawaniu nastroju rojowego. Wszelkie zabiegi przeciwojowe znane pszczelarzom z literatury i praktyki są skuteczne jeżeli będą zastosowane odpowiednio wcześnie. Jeżeli w rodzinie pszczoły zostaną już założone mateczniki rojowe to wówczas większość zabiegów nie spełnia swego zadania. Usuwanie mateczników nie rozwiązuje sprawy, jedynie przedłuża czas trwania nastroju rojowego i bezczynności pszczoł. W tym wypadku należy dopuścić do:

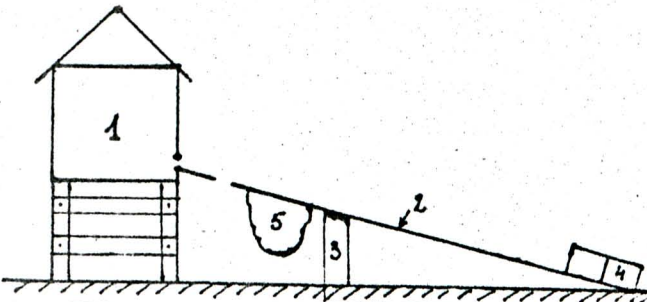
- a - wyjścia roju w sposób naturalny i po schwytaniu osadzić go w nowym ulu
- b - oddzielić pszczołę rojową i osadzić w nowym ulu jak rój naturalny
- c - spowodować rójkę pozorowaną

Sposób pierwszy (a) jest powszechnie znany. Wymaga tylko stałego dozoru w pasiece i sprzętu do chwytania rojów. Zebrany rój można wykorzystać do utworzenia nowej rodziny lub do utworzenia małych rodzin przeznaczonych do naturalnego nasilenia matek hodowlanych.

W wypadku gdy powiększenie pasieki nie wchodzi w rachubę można osadzonemu rojowi - zwłaszcza ze starą matką - po odbudowaniu gniazda zamknąć matkę do kląceczki. Po trzech tygodniach gdy wygryzie się wszystkie czerw matkę zlikwidować, pszczoły dołączyć do innej rodziny w pasiece a odbudowane plastry po wywirowaniu miodu w/g potrzeb zagospodarować w pasiece lub przetopić na wosk.

Ten sposób wykorzystania rojów naturalnych daje lepsze efekty niż hamowanie na siłę już wytworzonego nastroju rojowego.

Oddzielenie pszczoły rojowej (b) przeprowadza się następująco: po stwierdzeniu że rodzina jest zdecydowana na rojenie się należy w dzień pogodny odszukać matkę, zamknąć ją w kląceczce po czym odstawić ul na bok. Na jego miejscu ustawić nowy, czysty ul. Przed nowym ulem należy umieścić pomost lub szeroką i długą 1-1,5m deskę tak aby jeden jej koniec podparty od dołu w 1/3 jej długości znajdował się na wysokości wylotu ula nie sięgając jednak do mostku przedwylotowego na odległość około 10 cm, a drugi koniec pomostu lub deski oprzeć o ziemię i przycisnąć do niej np. kamieniem lub cegłami (rys.)

Po tych przygotowaniach należy wyjmować kolejno ramki z ula, omiatać wszystkie pszczoły na pomost przed nowym ulem i ramki bez pszczoł w tej samej kolejności wstawiać do nowego ula. Mateczniki usunąć zostawiając jeden. Wszystkie pszczoły lotne i nierojowe wlewać do podstawionego ula. Pszczoły rojowe głównie młode zgromadzą się na podstawionym pomoście od dolnej strony. Teraz zgromadzone pod pomostem pszczoły należy ostrożnie przenieść przed inny pusty ul i osadzić jak rój naturalny oddając mu uprzednio schwytaną matkę. Taką nowo powstałą rodzinę dobrze jest przetransportować na drugie pasieczysko.

Rójka pozorowana (c). Z rodziny szykującej się do rójki należy zabrać 6-7 ramek w tym kilka z czerwem. Czerwem tym można zasilić rodziny słabe lub utworzyć odkład. Matkę pozostawić w ulu lub na czas zabiegu umieścić w kląceczce. Ul z rodziną odstawić na bok. Na jego miejsce postawić nowy z 6-7 ramkami z węzą ustawionymi na przeciw wylotu. Do wylotu dostawić pomost oparty o przednią ściankę ula tuż poniżej wylotu. Teraz na pomost należy strząsnąć wszystkie pszczoły z ramek wyjmując je po kolei z odstawanego ula. Po usunięciu pszczoł ramki kolejno wstawiamy do nowego ula obok ramek z węzą. Pszczoły wejdą do podstawionego ula. Razem z nimi wpuścić matkę jeżeli uprzednio była schwytana. Ten zabieg stwarza pozory rójki i rodzina najczęściej zachowuje się jak nowo osadzony rój.

dr inż. W. Maksymiuk

SÓD W ŻYWIENIU BYDŁA

Prak sodu nie powoduje u zwierząt natychmiast łatwych do rozpoznania objawów, wykrywanie tego pierwiastka wymaga użycia metod chemicznych. Najczęściej stosowanym sposobem jest badanie poziomu stężenia sodu lub potasu w ślinie. Stwierdzono, że w miarę narastania niedoboru sodu zmniejsza się stężenie tego pierwiastka w ślinie, a jednocześnie wzrasta stężenie potasu. W okresie żywienia pastwiskowego problem niedoboru sodu ma swe źródło głównie w stosowaniu na pastwiskach dużych dawek wysokoprotentowych nawozów potasowych które nie zawierają sodu. W warunkach tych skład chemiczny potasu kształtuje się niekorzystnie dla zwierząt, gdyż przy dużej zawartości potasu pasza zawiera znikome ilości sodu. Zaleca się więc umiar przy nawożeniu pastwisk potasem oraz stosowanie nawozów zawierających oprócz potasu również sól np. ka-
init.

Niezależnie od opisanych wyżej zabiegów agrotechnicznych jest niezgodną aby zwierzęta miały zapewniony stały dostęp do lizawek solnych.

W razie stwierdzenia ciężkiego niedoboru sodu dawka dzienna wynosi, dla dużej sztuki 100 gram soli podawanej w ciągu jednego tygodnia, w przypadku niedoboru lekkiego odpowiednia dawka wynosi od 30-50 gram soli.

inż. A. Strącicka

MAGNEZ W ŻYWIENIU BYDŁA

Magnez to pierwiastek niezbędny w żywieniu bydła. Nie można go niczym zastąpić a optymalne zaopatrzenie zwierząt w ten pierwiastek jest nieodzownym warunkiem prawidłowego rozwoju i zdrowia oraz utrzymania wysokiej genetycznie uwarunkowanej produktywności.

Są dwie zasadnicze przyczyny wywołujące niedobór magnezu u bydła:

- a) zbyt mała ilość magnezu w dawce pokarmowej
- b) złe wykorzystanie (niska przyswajalność) magnezu przez organizm bydła.

Szczególnie niekorzystnym okresem jest początek żywienia pastwiskowego i właśnie w tym okresie zaleca się częstą kontrolę stanu zaopatrzenia zwierząt w magnez najprościej przy użyciu metody testowej. W każdym przypadku obniżonego poziomu magnezu konieczne staje się podawanie zwierzętom dodatkowych ilości magnezu, gdyż istnieje poważne niebezpieczeństwo wystąpienia tę-
życzki pastwiskowej.

Oto kilka podstawowych rad jak uniknąć niedoboru magnezu u bydła:

- 1) Stopniowo przechodzić na żywienie pastwiskowe
- 2) Podawać zwierzętom mieszanki mineralne
- 3) Podawać zwierzętom specjalny mineralny premix leczniczy "TETAMIX".
- 4) Umiarkowanie nawozić pastwiska potasem
- 5) Stosować na pastwiskach nawóz zawierający magnez

inż. A. Strącicka

KALKULACJA TUCZU TRZODY CHLEWNEJ PO SPADKU CEN ŻYWCZA.
/Ceny na dn. 4.06.1991 r./.

Wyszczególnienie	J.M.	Cena żywcza 7 800 z 1/kg			Cena żywcza 8 300 z 1/kg		
		I wariant	II wariant	III wariant	I wariant	II wariant	III wariant
	J.M.	Ilość	Wartość	Ilość	Wartość	Ilość	Wartość
		J.M.	w zł	J.M.	w zł	J.M.	w zł
Koszt pasz:							
Ziemiaki parowane	q	-	0	6.2	186000	-	0
Sruta zbożowa	q	1	60900	1.2	72000	1	60000
CCM	q	3.5	116200	-	0	3.5	116200
Prowit LP	q	0.5	155000	0.6	186000	0.5	155000
Mieszanka mineralna	kg	5.5	11000	3	6000	5.5	11000
Energia elektryczna	KWh	480	720	56	26880	1.5	720
Koszty weterynaryjne			10000		10000		10000
Koszt stanowiska			27500		27500		27500
Koszt prosięcia /15 kg/ szt.		1	225000	1	225000	1	225000
Koszt robocizny	rbh	12	96000	12	96000	12	96000
Razem koszty			701420		835380		714180
Ilość dni tuczu	dni	144		144		144	
Waga końcowa i wartość tuczniaka	kg	105	819000	105	819000	105	871500
Koszt produkcji 1 kg			6680		7956		6802
Dochód z 1 szt.	w zł		117580		-16380		170080

W kalkulacji uwzględniono trzy warianty żywienia oraz min. i max. cenę płacaną za żywiec I kl w naszym województwie.
Cenę ziemiaków, sruły zbożowej, prowitu i prosiąt ustalono uwzględniając średnie ceny wojewódzkie w województwie białkopodlaskim.
Pozostałe koszty ustalono uwzględniając gospodarstwo utrzymujące w jednym rzucie ok. 50 szt. tuczniaków.

Opracowali: Alina Żurkowska i Ryszard Juszczyk

ANTYWYLEGACZE W ZBOŻACH JARYCH

Antywylegacze (retardanty) zapobiegają wyleganiu zbóż poprzez hamowanie wzrostu, skracanie i usztywnienie źdźbeł.

Należy je stosować na glebach żyznych przy wysokim nawożeniu azotem, a także przy uprywie odmian bardziej podatnych na wyleganie oraz w latach o dużej ilości opadów.

Zastosowanie tych preparatów umożliwia przeprowadzenie sprzętu zbóż zapobiegając powstaniu strat wynikających z niewykształcenia i porastania ziarna występujących przy wyleganiu zbóż. W pszenicy jarej opryskiwanie należy wykonać na początku fazy strzelania w źdźbło (kiedy pierwsze kolanko jest widoczne lub wyczuwalne) w odległości 1 cm od powierzchni gleby następującymi preparatami:

- Bercema CCC 1,5 - 2 l/ha
- Cycocel 1,5 - 2 l/ha
- Cygogan 46 LC 1,5 - 2 l/ha
- Retacel 1 - 2 l/ha

Preparat Bercema CCC może być stosowany w mieszance z herbicydami oraz z roztworami nawozów azotowych. Mieszaną należy opryskiwać po wykształceniu 5 liści.

W pszenicy jarej stosujemy Bercemę CCC w fazie pełni krzewienia do początku strzelania w źdźbło w dawce 3-4 l/ha. Natomiast w jęczmieniu jarym stosujemy Flordimex I w dawce 1 l/ha od fazy drugiego kolanka do początku pojawienia się pierwszych ości.

Herbicydy należy stosować przed zabiegiem preparatem Flordimex.

Antywylegacze nie należy stosować:

- na mokre rośliny
- w czasie silnego wiatru
- w temp. poniżej 10°C i powyżej 25°C oraz w zbyt opóźnionych w stosunku do zaleceń terminach.

mgr inż. K. Kuresza

FUNDACJE DZIAŁAJĄCE W RESORCIE ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOSCIOWEJ

W resorcie rolnictwa i gospodarki żywnościowej działają fundacje na rzecz polskiego rolnictwa.

Jedną z takich fundacji jest FUNDACJA WSPOMAGAJĄCA ZAOPATRZENIE WSI W WODĘ. Fundacja ta działa pod patronatem Prymasa Polski ks. kard. Józefa Glempa. Jej celem jest pomoc w zaopatrzeniu wsi w wodę m.in. poprzez: dostarczanie komitetom wiejskim realizującym instalacje wodociągowe (lokalne ujęcia wodne) niezbędnych instalacji, a także maszyn i materiałów do produkcji elementów potrzebnych do instalowania urządzeń zaopatrujących wsi w wodę oraz udzielanie pomocy finansowej w zakresie zaopatrzenia wsi w wodę i urządzenia kanalizacyjne. Nadzór nad działalnością tej Fundacji sprawuje Departament Gospodarki Ziemi i Urzędzeń Rolnych. Adres Fundacji: 03-496 Warszawa, ul. Bolesława Śmiałego 16. Fundacja udziela pomocy w formie nisko oprocentowanych kredytów. Oprocentowanie kredytów na budowę wodociągów wynosi 0,30, zaś na budowę kanalizacji 0,20 stopy podstawowej banku centralnego. W czerwcu stopa ta wynosi 59%. O innych fundacjach napiszemy w następnym numerze.

Opracowali: A. Z. i R. J.

Kredyty ze środków Fundacji

"Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej"

Według informacji udzielonej przez BGZ w zasadach i warunkach udzielania kredytów z w/w Fundacji nastąpiły zmiany na korzyść kredytobiorców. Jeszcze raz informujemy o możliwościach korzystania z tego kredytu po uwzględnieniu zmian.

Ze środków Fundacji mogą korzystać wyłącznie podmioty gospodarki nieuspołecznionej.

I. Cele podlegające kredytowaniu.

Przedmiotem kredytowania mogą być nakłady inwestycyjne związane z:

1. Poprawa jakości mleka i jego przetworów, obejmujące:

- modernizację i budowę obór zapewniających utrzymanie właściwej czystości i higieny krów oraz uzyskiwanego mleka,
- wyposażenie obór w elektryczne dojarki i schładzarki do mleka
- budowę wiejskich zlewni mleka wraz z ich wyposażeniem w schładzane zbiorniki do mleka, zakup cystern chłodzi do odbioru mleka od rolników.

2. Przechowywalnością i przetwórstwem zbożowym, obejmujące:

- budowę małych magazynów-spiczlerzy zbożowych u producentów zboża,
- budowę stacji jonarnych i zakup przewoźnych suszarni zboża,
- zakup maszyn i urządzeń oczyszczających i segregujących zboże,
- budowę i wyposażenie wytwórni pasz treściwych,
- budowę i wyposażenie młynów zbożowych,
- budowę i wyposażenie wiejskich wytwórni makaronów,
- budowę i wyposażenie wiejskich piekarni.

3. Rozwojem handlowej dystrybucji rolniczych środków produkcji, tj. maszyn i sprzętu rolniczego, nawozów mineralnych, materiałów budowlanych dla rolnictwa, nasion i środków ochrony roślin, obejmujące:

- budowę magazynów i punktów sprzedaży,
- zakup środków transportu pionowego i poziomego,
- zakup innych urządzeń niezbędnych do inwestycyjnego wyposażenia magazynów i punktów sprzedaży.

II. Zasady i warunki udzielania kredytów.

1. Wysokość kredytu nie może przekraczać 90% wartości nakładów inwestycyjnych (dotychczas 70%). Pozostała część środków musi stanowić wkład własny inwestora.

2. Kredyty mogą być udzielane na okres do 10 lat wraz z karencją. Okres spłaty uzależniony jest od skali i rodzajowej struktury nakładów inwestycyjnych (zakupy, roboty budowlane, inne) i ustalen umowy kredytowej. Kredyty wykorzystane na finansowanie nakładów mogą być - w wyjątkowych wypadkach losowych - częściowo umarzane wg zasad i decyzji Zarządu Fundacji.

3. Oprocentowanie kredytów wynosi 0,75 stopy podstawowej banku centralnego (dotychczas 0,9). W czerwcu stopa podstawowa banku centralnego wynosi 59%.

4. Od przyznanego kredytu bank pobiera prowizję w wysokości określonej dla kredytów bankowych.

5. Formy zabezpieczenia zwrotności kredytu określa umowa o kredyt.

Kredyty ze środków Fundacji udzielane są przez BGZ i Banki Spółdzielcze.

Opracowali: A. Z. i R. J.

Kierownictwo Redakcji: B. Chachulski

Zespół Autorski: Specjaliści Ośrodka Doradztwa Rolniczego

Opracowanie graficzne: K. Olichwierowicz

Druk: K. Olichwierowicz, M. Zajęc

Do użytku wewnętrznego ***** Do użytku wewnętrznego